गैरआवासीय नेपाली संघ
न्यायिक आयोग सम्बन्धी नियमावली, २०२३

अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्‌बाट पारित भएको मितिः
सन् २०२३ जुलाई ९

प्रस्तावनाः गैरआवासीय नेपाली संघको सदस्यता वितरण, प्रतिनिधि छनोट तथा निर्वाचन लगायत विषयमा विवाद आएमा सो विवाद समाधान गर्नको लागि वाञ्छनिय भएकोले गैरआवासीय नेपाली संघको विधान २००३ को दफा २१.९ बमोजिम गठित हुने न्यायिक आयोगको कार्य व्यवस्था गर्न आवश्यक भएको हुँदा अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्‌ले गैरआवासीय नेपाली संघको विधान २००३ को दफा १७.६ र दफा २१.९ को दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो नियमावली बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**

(१) यो नियमको नाम “गैरआवासीय नेपाली संघ न्यायिक आयोग सम्बन्धी नियमावली, २०२३” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद् वा अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले निर्णय गरेको मिति बाट लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषाः**

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमाः

(क) "**संघ**" भन्नाले गैरआवासीय नेपाली संघलाई जनाउँनेछ ।

(ख) "**विधान**" भन्नाले गैरआवासीय नेपाली संघको विधान २००३ लाई जनाउँनेछ

(ग) "**अन्तर्राष्ट्रिय महाधिवेशन**" भन्नाले संघको अन्तर्राष्ट्रिय महाधिवेशनलाई जनाउँनेट ।

(घ) "**राष्ट्रिय महाधिवेशन**" भन्नाले राष्ट्रिय समन्वय परिषदहरुको महाधिवेशनलाई जनाउँनेछ ।

(ङ) "**साधारण सभा**" भन्नाले संघको वार्षिक साधारण सभा वा विशेष साधारण सभालाई जनाउँनेछ ।

(च) "**विशेष साधारण सभा**" भन्नाले संघको विशेष साधारण सभालाई जनाउँनेछ ।

(छ) "**एमआईएस प्रणाली**" भन्नाले संघको एमआईएस प्रणालीलाई जनाउँनेछ ।

(ज) "**आयोग**" भन्नाले संघको न्यायिक आयोगलाई जनाउँनेछ ।

(झ) "**संयोजक**" भन्नाले न्यायिक आयोगको संयोजकलाई जनाउँनेछ ।

(ञ) "**सदस्य**" भन्नाले न्यायिक आयोगको सदस्यलाई जनाउँनेछ ।

(ट) "**सचिवालय**" भन्नाले संघको कार्यालयलाई जनाउनेछ ।

(ठ) "**अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्**" भन्नाले अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्‌लाई जनाउनेछ ।

(ड) "**अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालय**" भन्नाले संघको अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयलाई जनाउँनेछ ।

(ढ) “**तोकिए बमोजिम**” भन्नाले यस नियमावली अनुसार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३. **आयोगको गठनः**

(१) संघको सदस्यता वितरण, प्रतिनिधि छनोट तथा निर्वाचन लगायत विषयमा विवाद आएमा सो विवाद समाधान गर्नको लागि आवश्यकतानुसार अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्ले न्यायिक आयोग गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम गठन हुने न्यायिक आयोगको संयोजक सहितको सदस्यको संख्या अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्ले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४. **संयोजक र सदस्यको पदावधिः**

(१) आयोग विघटन नभएसम्म आयोगको संयोजक तथा सदस्य पदमा बहाल रहनेछन् ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा आयोगको संयोजक र सदस्यलाई जुनसुकै बखत अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्ले पदबाट हटाउन सक्नेछः

(क) इमान्दारीपूर्वक पदीय कर्तव्य पालना नगरेमा,

(ख) कार्य सम्पादन सन्तोषजनक नभएमा,

(ग) शारीरिक तथा मानसिक रुपले अशक्त भई कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ भएमा ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम पदबाट हटाउनु अघि निजलाई सफाई पेश गर्ने न्यूनतम ५ (पाँच) दिनको समय दिनु पर्नेछ ।

५. **संयोजक र सदस्यको पद रिक्त हुनेः**

देहायको अवस्थामा आयोगको संयोजक र सदस्यको पद रिक्त भएको मानिनेछः

(१) आयोगको संयोजक र सदस्यले अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्का अध्यक्षलाई राजिनामा दिएमा ।

(२) नियम ४ को उपनियम (२) बमोजिम पदबाट हटाइएमा,

(३) निजको मृत्यु भएमा ।

तर कुनै पनि आयोगको पद रिक्त भएमा त्यस्तो रिक्त पदमा अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद् नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

६. **आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारः**

आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारको देहाय बमोजिम हुनेछः

(१) संघको सदस्यता वितरण देखिएका विवादको पहिचान गर्ने र सोको समाधान गर्ने ।

(२) संघको महाधिवेशन वा साधारण सभाको प्रतिनिधि छनोट सम्बन्धित विवादको पहिचान गर्ने र सोको समाधान गर्ने ।

(३) संघको निर्वाचन लगायत विषयमा विवाद आएमा सो विवाद पहिचान गर्ने र सोको समाधान गर्ने ।

(४) उपनियम (१), उपनियम (२) र उपनियम (३) सम्बन्धित विषय बाहेक अन्य विषयमा विवाद भएमा सोको पहिचान र समाधान गर्ने ।

(५) उपनियम (१), उपनियम (२), उपनियम (३) र उपनियम (४) सम्बन्धित विषयमा एउटै वा भिन्न भिन्न न्यायिक आयोग गठन हुन सक्नेछ ।

(६) तोकिएको कार्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा सरोकारवाला वा सम्बन्धितसँग कागजात माग गर्ने, व्यक्तिसँग बुझ्ने, कागज गराउने, स्थलगत वस्तुस्थिति बुझ्ने वा बुझ्न लगाउने ।

(७) अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्ले तोकेका अन्य कार्य गर्ने ।

७. **बैठकः**

(१) आयोगको बैठक आयोगको संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थान (अनलाईन मार्फत समेत हुन सक्नेछ) मा बस्नेछ ।

(२) उपनियम (१) अनुसारको बैठक बस्नु भन्दा कम्तिमा पनि २४ (चौबिस) घण्टा अगावै सोको कार्यसूची संयोजकले सदस्यहरुलाई दिन सक्नेछन् ।

तर कार्यसूची लगायत बैठको मिति, समय र स्थान वा माध्यम सदस्यहरुलाई उपलव्ध गराउनका लागि सदस्य मध्ये कसैलाई जिम्मेवारी दिन सक्नेछन् ।

(३) बैठकमा संयोजक अनुपस्थित रहेमा सदस्य मध्ये सर्वसम्मत चयन भएका सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(४) आयोगको बैठकमा आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ वा विज्ञलाई आमन्त्ररण गर्न सकिनेछ ।

तर बैठकमा आमन्त्रित विशेषज्ञ वा विज्ञलाई मत दिने अधिकार हुनेछैन् ।

(५) कुल सदस्य (संयोजक समेत) को संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(६) संयोजक सहितको बहुमतको राय आयोगको निर्णय मानिनेछ । आयोगको बैठकमा बहुमिको राय मान्य हुनेछ तर मत बराबर भएमा अध्यक्षता गने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(७) आयोगको पहिलो बैठक आयोग गठन भएको मितिले १० (दश) दिन भित्र भै सक्नु पर्नेछ ।

(८) संयोजकले बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।

(९) आयोगको राय, प्रतिवेदन र निर्णय कम्प्यूटरको वर्ड फायलमा लेखिनेछ । उक्त फायलको प्रतिलिपि ईमेल मार्फत जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(१०) आयोगको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि आयोग आफै निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(११) आयोगको निर्णय अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्लाई पेश गर्नु पर्नछ ।

८. **सहयोग उपलव्ध गराउनु पर्नेः**

(१) सचिवालयको कुनै पनि कर्मचारीको सहयोग आवश्यकता भएमा आयोगको कामको लागि अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले कुनै कर्मचारी खटाउन सक्नेछ ।

(२) माग भएको कागजात र विवरण उपलव्ध गराउने ।

(३) आयोगको कार्य सम्पादनको सिलसिलामा अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालय वा संघको सचिवालयले समितिलाई आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

९. **बैठक भत्ताः**

आयोगको बैठकमा भाग लिए बापत कसैले कुनै पनि बैठक भत्ता पाउने छैन् ।

१०. **गोप्यता कायमः**

(१) आयोगमा प्राप्त विवाद सम्बन्धित विषयको कागजात र सो उपर तयार हुने विवरण र निर्णय लगायत विषयहरु गोप्य रहने छ ।

(२) विवादको उपर अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरी सो उपर निर्णय नभए सम्म विवादको बारेमा कुनै पनि टिप्पणी र छलफल सार्वजनिक रुपमा गर्न पाईने छैन् ।

११. **अधिकार प्रत्यायोजन अधिकार प्रत्यायोजनः**

यस नियमावली बमोजिम आयोगले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये कुनै वा सबै अधिकार आवश्यकता अनुसार कुनै सदस्य वा संघको सचिवालयको कुनै कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१२. आयोगको समयावधिः

(१) अन्तर्राष्ट्रिय समन्वय परिषद्ले तोकिए अनुसार समयावधि समाप्त भएपछि आयोगको समय अवधि स्वतः हुनेछ ।

(२) उपनियम (१) अनुसार आयोगको अवधि समाप्त नहुदै अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले आयोगको अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

१३. नियमावली संशोधनः

यस नियमावलीमा आवश्यक संशोधन र थपघट समितिको सिफारिसमा वा सोझै अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले गर्न सक्नेछ ।

१४. कार्यविधि बनाउने अधिकारः

यो नियमावली कार्यान्वयन गर्न आयोगले आवश्यक कार्यविधि बनाउन सक्नेछ र त्यस्ता कार्यविधिहरु अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयबाट स्वीकृत भए पछि प्रारम्भ हुनेछन् ।

१५. स्वत निष्कृय हुनेः

यस नियमावलीमा उल्लेख भएका कुराहरु प्रचलित कानून एवं संघको विधानसँग बाझिन गएमा स्वतः निष्कृय हुनेछ ।

१६. बाधा अड्काउ फुकाउने र व्याख्या गर्ने अधिकारः

यस नियमावलीको प्रयोग गर्ने क्रममा कुनै किसिमको द्विविधा वा बाधा अड्काउ आइपरेमा सो को व्याख्या गर्ने र बाधा अडकाउ फुकाउने अन्तिम अधिकार अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयलाई हुनेछ । अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले गरेको व्याख्या अन्तिम हुनेछ ।

१६क. **विनियम वा निर्देशिका बनाउन सक्नेः**

(१) विधानको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नका लागि विधान तथा यस नियमावलीमा उल्लिखित व्यवस्थाको प्रतिकूल नहुने गरी अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले आवश्यक विनियम वा निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) यस नियमावलीको कार्यान्वयनको सहजताका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कार्यकारी सचिवालयले विभिन्न परिपत्र जारी गर्न सक्नेछ ।

१७ **यसै नियमावली बमोजिम हुनेः**

यस नियमावलीमा लेखिएका कुराहरुको हकमा यसै नियमावली बमोजिम हुनेछ ।